

ĐỀ THI CHÍNH THỨC VÀO 10**MÔN: NGỮ VĂN – QUẢNG NINH NĂM 2021****BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****PHẦN I (2.0 điểm)**

(1) Tôi thích lên danh sách. Đây là lời đề nghị: hãy lên danh sách năm mươi điều bạn trân trọng, biết ơn (vâng, năm mươi). Mười điều đầu tiên rất dễ: người thân, công việc, gia đình, vân vân. Biết ơn vì bạn nói tiếng Việt (hoặc tiếng Nhật, tiếng Đức). Biết ơn vì có đủ hai mắt, có trái tim khỏe, hoặc vì bạn không sống trong vùng chiến tranh. Biết ơn người khác. **Cầu chúc cho người nông dân nỗ lực làm nên thức ăn trên bàn. Cầu chúc cho người công nhân tạo ra chiếc xe máy bạn đi. Cầu chúc cho người bán hàng nơi bạn mua quần áo. Cầu chúc cho người phục vụ quán ăn bạn đến hôm qua.**

(2) Đó là thái độ biết ơn. Hãy lưu tâm đến những phúc lành của mình, đừng xem bất cứ điều gì là hiển nhiên. Tôi chắc chắn bạn sẽ có nhiều thứ để biết ơn hơn những gì bạn thấy. Chỉ cần nghĩ đến. Chỉ cần trân trọng. Và để ý xem điều gì sẽ xảy đến.

(Trích Đòi ngắn đừng ngủ dài, Robin Sharma, NXB trẻ, 2019, tr.33-34)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1. (0,5 điểm) Theo đoạn văn (1), tác giả đề nghị điều gì?

Câu 2. (0,5 điểm) Chỉ ra thành phần biệt lập trong câu: Tôi chắc chắn bạn sẽ có nhiều thứ biết gì hơn những gì bạn thấy.

Câu 3. (0,5 điểm) Nêu tác dụng của biện pháp tu từ điệp ngữ trong các câu in đậm.

Câu 4. (0,5 điểm) Trong lời đề nghị của tác giả về những điều cần trân trọng, biết ơn, em tâm đắc nhất điều gì? Vì sao?

II. LÀM VĂN (8,0 điểm).

Câu 1. (3,0 điểm) Từ nội dung đoạn trích ở phần Đọc hiểu, em hãy viết một đoạn văn (khoảng 200 từ) trình bày suy nghĩ về ý nghĩa của lòng biết ơn trong cuộc sống. Đoạn văn có câu sử dụng thành phần khởi ngữ (gạch chân thành phần khởi ngữ).

Câu 2.(5,0 điểm) Cảm nhận của em về đoạn trích sau:

“Rồi sớm rồi chiều, lại bếp lửa bà nhen,
 Một ngọn lửa, lòng bà luôn ủ sẵn,
 Một ngọn lửa chứa niềm tin dai dẳng...
 Lặn đặng đời bà biết mấy nắng mưa
 Mấy chục năm rồi, đến tận bây giờ

Bà vẫn giữ thói quen dậy sớm
Nhóm bếp lửa ấp iu nồng đượm,
Nhóm niềm yêu thương, khoai sắn ngọt bùi,
Nhóm niềm xôi gạo mới, sẻ chung vui,
Nhóm dậy cả những tâm tình tuổi nhỏ...
Ôi kỳ lạ và thiêng liêng – bếp lửa!”

(Trích Bếp lửa, Bằng Việt, Ngữ văn 9, Tập một, NXB Giáo dục Việt Nam, 2020, tr.144)

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT

THỰC HIỆN: BAN CHUYÊN MÔN – LOIGIAIHAY.COM

PHẦN I.

Câu 1

Theo đoạn văn (1), tác giả đề nghị điều gì?

Phương pháp: căn cứ nội dung đoạn trích

Cách giải:

Theo đoạn trích tác giả đề nghị: Hãy lên danh sách năm mươi điều bạn trân trọng, biết ơn.

Câu 2.

Chỉ ra thành phần biệt lập trong câu: Tôi chắc chắn bạn sẽ có nhiều thứ biết gì hơn những gì bạn thấy.

Phương pháp: căn cứ bài Thành phần biệt lập

Cách giải:

Thành phần biệt lập: “chắc chắn”. Đây là thành phần tình thái được dùng để thể hiện cách nhìn của người nói đối với sự việc được nói đến trong câu.

Câu 3.

Nêu tác dụng của biện pháp tu từ điệp ngữ trong các câu in đậm.

Phương pháp: phân tích, lí giải

Cách giải:

Học sinh có thể trình bày theo cảm nhận của mình, lí giải.

Gợi ý:

- Tăng sức gợi hình gợi tả cho câu văn
- Tạo nhịp điệu
- Nhân mạnh lòng biết ơn.

Câu 4.

Trong lời đề nghị của tác giả về những điều cần trân trọng, biết ơn, em tâm đắc nhất điều gì? Vì sao?

Phương pháp: phân tích, lí giải

Cách giải:

Học sinh có thể trình bày theo ý hiểu của mình về điều mà mình tâm đắc nhất, lý giải

Gợi ý:

- Điều tâm đắc nhất: Biết ơn vì có đủ hai mắt, có trái tim khỏe.
- Lý giải: Con mắt là cửa sổ tâm hồn, biết ơn vì chúng ta có thể nhìn ngắm thế giới này, nhìn ngắm những vẻ đẹp và điều kì diệu của thế giới. Trái tim khỏe mạnh giúp chúng ta sống khỏe, biết cảm nhận tình yêu thương giúp cuộc đời có ý nghĩa hơn.

PHẦN II.**Câu 1.**

Từ nội dung đoạn trích ở phần Đọc hiểu, em hãy viết một đoạn văn (khoảng 200 từ) trình bày suy nghĩ về ý nghĩa của lòng biết ơn trong cuộc sống. Đoạn văn có câu sử dụng thành phần khởi ngữ (gạch chân thành phần khởi ngữ).

Phương pháp: phân tích, giải thích, tổng hợp

Cách giải:

I. Mở đoạn

- Giới thiệu vấn đề cần bàn luận.
- Từ xa xưa, ông bà ta có câu “uống nước nhớ nguồn”, một câu nói dạy bao thế hệ về lòng biết ơn. Lòng biết ơn là một đức tính cao quý và đẹp của con người. Truyền thống về lòng biết ơn đã được bao đời thế hệ cha ông gìn giữ và phát huy. Để tiếp nối ông cha thì thế hệ trẻ cũng đã gìn giữ nét đẹp để hiểu thêm về lòng biết ơn, chúng ta cùng đi tìm hiểu về “Lòng biết ơn”.

II. Thân đoạn**1. Giải thích thế nào là “lòng biết ơn”?**

- Lòng biết ơn là sự ghi nhớ công ơn, tình cảm mà người khác mang lại cho mình. Những hành động, việc làm mà họ hi sinh để mang lại niềm hay hạnh phúc hay niềm vui cho mình.

2. Biểu hiện của lòng biết ơn

- Luôn ghi nhớ công ơn của họ trong lòng
- Có những hành động thể hiện sự biết ơn
- Luôn mong muốn đền đáp công ơn của những người đã giúp đỡ mình

3. Tại sao phải có lòng biết ơn?

- Vì đó là nghĩa cử, truyền thống tốt đẹp của ông cha ta từ bao đời xưa.
- Về lòng biết ơn, đó là một tình cảm cao đẹp và thiêng liêng của mỗi con người.
- Mỗi công việc chúng ta thành công không phải tự nhiên mà có, dù lớn hay nhỏ cũng có sự giúp đỡ của ai đó, vậy nên ta cần phải có lòng biết ơn.
- Dẫn chứng, biểu hiện: Trong cuộc sống, chúng ta mang ơn ba mẹ đã sinh thành, dưỡng dục, nuôi dạy ta nên người. Học sinh biết ơn thầy cô giáo đã dạy dỗ cho mình biết bao kiến thức và bài học quý báu.

4. Mở rộng vấn đề

- Có một số người hiện nay không có lòng biết ơn.
- Với những hành động vô ơn, điều này chúng ta cần phải phê phán và loại trừ.

VD: Ăn cháo đá bát, qua cầu rút ván, ...

III. Kết đoạn:

- Nêu cảm nghĩ về lòng biết ơn
- Nêu những công việc và thể hiện lòng biết ơn.

Chú ý: Khởi ngữ là thành phần được gạch chân.

Câu 2.

Cảm nhận của em về đoạn trích sau:

“Rồi sớm rồi chiều, lại bếp lửa bà nhen,
 Một ngọn lửa, lòng bà luôn ủ sẵn,
 Một ngọn lửa chứa niềm tin dai dẳng...
 Lặn đặng đời bà biết mấy nắng mưa
 Mấy chục năm rồi, đến tận bây giờ
 Bà vẫn giữ thói quen dậy sớm
 Nhóm bếp lửa ấp iu nồng đượm,
 Nhóm niềm yêu thương, khoai sắn ngọt bùi,
 Nhóm niềm xôi gạo mới, sẻ chung vui,
 Nhóm dậy cả những tâm tình tuổi nhỏ...
 Ôi kỳ lạ và thiêng liêng – bếp lửa!”

(Trích Bếp lửa, Bằng Việt, Ngữ văn 9, Tập một, NXB Giáo dục Việt Nam, 2020, tr.144)

Phương pháp: phân tích, cảm nhận, tổng hợp

Cách giải:

1. Mở bài: giới thiệu đôi nét về tác giả, tác phẩm và vị trí đoạn thơ

- Bằng Việt thuộc thế hệ nhà thơ trưởng thành trong phong trào kháng chiến chống Mỹ. Thơ ông trong trẻo, mượt mà, khai thác những kỉ niệm đẹp và ước mơ tuổi trẻ.
- Bài thơ “Bếp lửa” được sáng tác năm 1963 khi tác giả là du học sinh Liên Xô.
- Giới thiệu đoạn trích: hai khổ thơ nói lên những suy ngẫm chiêm nghiệm về cuộc đời của bà.

2. Thân bài

a. Những suy ngẫm chiêm nghiệm về cuộc đời của bà cũng như hình tượng bếp lửa

- Từ những kỉ niệm, hình ảnh bếp lửa luôn gắn với hình ảnh người bà.
- + Hình ảnh bếp lửa kết tinh trong hình ảnh ngọn lửa: ngọn lửa của tình yêu thương, sự hy sinh luôn ủ sẵn trong lòng bà để làm sáng lên hy vọng, ý chí.

“Một ngọn lửa lòng bà luôn ủ sẵn

Một ngọn lửa chứa niềm tin dai dẳng”

- + Điệp ngữ “một ngọn lửa” nhấn mạnh tình yêu thương ấm áp bà dành cho cháu, người bà nhen nhóm những điều thiện lương tốt đẹp đối với cháu.

=> Hình ảnh người bà trong lòng cháu là người thắp lửa, giữ lửa và truyền lửa, truyền niềm tin, sức sống tốt thế hệ tương lai.

- Sự tần tảo, hi sinh của bà thể hiện: “Lận đận đời bà biết mấy nắng mưa”: sự chiêm nghiệm của cháu về cuộc đời bà.

+ Cuộc đời bà đầy những gian truân, vất vả, lận đận trải qua nắng mưa tưởng như không bao giờ dứt

+ Điệp từ “nhóm” lặp lại bốn lần: người bà đã nhóm lên, khơi dậy những yêu thương, ký ức và giá trị sống tốt đẹp trong lòng người cháu

+ Những từ "nhóm" được sử dụng với cách hiểu đa nghĩa làm cho câu thơ giàu giá trị hình tượng và nhấn mạnh tình yêu thương bao la của bà dành cho cháu.

- Hình ảnh bếp lửa kết tinh thành hình ảnh ngọn lửa chất chứa niềm tin, hy vọng của bà: Người cháu như phát hiện ra điều kỳ diệu giữa cuộc sống đời thường “Ôi kì lạ và thiêng liêng - bếp lửa”: cháu thấm nhuần được tình yêu thương và đức hi sinh của bà.

- Bài thơ chứa đựng triết lý, ý nghĩa thâm kín: những điều thân thiết của tuổi thơ của mỗi người đều có sức tỏa sáng, nâng đỡ con người trên hành trình cuộc đời, tình yêu thương và lòng biết ơn chính là biểu hiện cụ thể của tình yêu thương, quê hương.

3. Kết bài

- Hai khổ thơ của “Bếp lửa” mang một ý nghĩa triết lý sâu sắc: về hình ảnh người bà như một hình ảnh truyền thống làm bước đệm vững chắc nâng bước con người trong hành trình dài rộng của tương lai, cuộc đời.

- Tình cảm gia đình là cơ sở vững chắc để làm nền tảng cho tình yêu quê hương đất nước.